

2005. november-december

Győzött az Egri csillagok!



Véget ért a „Nagy Könyv” játék. A döntő szavazásra december 17-én került sor. Az M1-en este 8-10-ig tartott a közvetítés. Az országból két megyei könyvtár kapott szerepet a TV közvetítésben a kecskeméti Katona József Megyei Könyvtár és a pécsi Csorba Győző Megyei Könyvtár. Tíz órakor hirdették ki az eredményt, Magyarország Nagy Könyve az Egri csillagok lett.

Magyarországon 2005. március elsején indították el a programot. 2005. április 23-ára megszületett a TOP 100-as lista, amelyek közül június 11-re összeáll a TOP 12 regény. A nyár folyamán a TOP 12 regényekhez készült egy-egy kisfilm,

melyeknek célja az adott mű népszerűsítése volt híres emberek segítségével. Ezeket a kisfilmeket október 25-e és december 3-a között vetette az M1. Végül három regény vált esélyessé a győzelemre Szabó Magda: Abigél, Molnár Ferenc: a Pál utcai fiúk, és Gárdonyi Géza: Egri csillagok című regénye.

A Nagy Könyv programhoz kapcsolódva a megyében 21 könyvtár vett részt olvasásnépszerűsítő programokban. Voltak író-olvasó találkozók, előadói estek, kiállítások, gyerekeknek olvasási versenyek, Nagy Könyves TOTO-k, különböző vetélkedők, pályázatok.

Nagyon sikeresek voltak az előadói estek, így pl.: Unger Pálma és N. Szabó Sándor „Micimackó ürügyén” című műsora, melyet több helyszínen adtak elő nagy sikerrel. (A műsorban a Micimackón kívül más regények is szerepeltek, többek között a Téli berek, A kis herceg, A Pál utcai fiúk stb.) Súlyom Katalin Csapkefa című gyerek műsora Villányban, Pécsi Ildikó műsora a Megyei Könyvtárban, Szőke Zoltán irodalmi estje a bolyi Városi Könyvtárban stb. varázsolta el a közönséget.

Kedvenc könyvéről beszélt Tokody Ilona operaénekes a Megyei Könyvtárban, Stenczer Béla színművész a Pécsi Városi Könyvtárban, Tüskés Tibor író Sellyén a Városi Könyvtárban, a TEMI Minerva könyvtárában pedig Dr. Reisinger János tartott előadást „Nem csak Egri csillagok” címmel, ugyanitt nagy sikert aratott Jókai Anna, a felsorolást még folytathatnám.

Lánycsók „Kedves olvasmányom” címmel kerekasztal beszélgetést tartottak, Liptódon a nyugdíjas klub tagjaival beszélgettek a Nagymamák és a Nagy Könyv témában.

Pécsváradon és Kárászon megszavazták a helyi Nagy Könyvet.

A Pécsi Városi Könyvtár bővelkedett gyerekprogramokban. Számtalan csoportos foglalkozást tartottak, különböző módszerekkel dolgozták fel azokat a regényeket, melyek szerepeltek a Nagy Könyv játék-

ban, pl.: tartottak video vetítést, közös felolvasást, rajzokat készítettek a gyerekek kedvenc könyveik alapján, könyv totó-t készítettek stb.

A felsorolást még hosszasan folytathatnám.

Már a TOP100-ban szereplő könyvek kölcsönzési adatainál is megfigyelhető volt az emelkedés, a TOP12-nél ez már markánsabban jelentkezett. A könyvek körüli hírverés, sokakat kíváncsivá tett, felkeltette az olvasási kedvet. A sokat és szívesen olvasóknál pedig ráirányította a figyelmet egy-egy könyvre, ahogy pl. a komlói „Nagy Vendégkönyv”-be írták néhányan: „Segít, hogy mit érdemes elolvasni.”, „Elolvasom, ami kimaradt.”

Reméljük, hogy a „Nagy Könyv” játék végével az olvasási kedv azért megmarad!

Katona Anikó

M Ű H E L Y

NAVA bemutató a Csorba Győző Megyei Könyvtárban

Könyvtárunkban 2005. november 15-én Kovács András Bálint, a NAVA igazgatója, és Knapp Gábor műszaki vezető előadást tartott a NAVA-projektről.

A NAVA (Nemzeti Audiovizuális Archívum) a magyar nemzeti műsorszolgáltatói kötelezpéldány archívum. Gyűjtőkörébe tartoznak az országos földfelszíni terjesztésű televíziók és rádiók magyar gyártású illetve magyar vonatkozású műsorai.

Az elektronikus médiában (analóg és digitális televízió és rádió) keletkező audiovizuális dokumentumok a nemzeti kulturális és történelmi örökség részét képezik, a nemzeti kultúra és történelem dokumentumai, ezért megőrzésük a jövő számára és hozzáférhetővé tételük a



Kovács András Bálint



Knapp Gábor

kutatás és az oktatás céljaira ugyanolyan fontos, mint a nyomtatványoké, a képzőművészeti alkotásoké, a filmeké és a zeneműveké.

Az Európai Unió egyre több tagállamában létesülnek hasonló funkciójú archívumok. Az általános tendencia az, hogy az összes nagy nemzeti televíziós és rádió állomás műsorait egyetlen központi archívum őrizzé, függetlenül a műsorszolgáltatók

saját archívumaitól. Angliában például a BFI film és televízió archívuma a BBC minden műsorából kap egy példányt, miközben a BBC saját archívummal dolgozik.

A NAVA teljes egészében digitális rendszer, amely teljességre törekvően archiválja a fent említett körbe tartozó műsorokat. Célja a magyar társadalom, történelem, politika, kultúra, szórakozás televízióban és rádióban megjelenő reprezentációjának megőrzése, feldolgozása. A NAVA e mellett megőrzi minden önkéntesen felajánlott audiovizuális tartalmat, ha az a nemzeti kultúra szempontjából kiemelkedő értéket képvisel. Ezenkívül fokozatosan befogadja a Magyar Televízió történelmi és kulturális kordokumentumokat őrző archívumának anyagait.

Fő cél azonban ezen műsorok kutathatóvá tétele. (Knapp Gábor: Nemzeti Audiovizuális Archívum – esettanulmány In.: www.nava.hu) Az archívum online szolgáltatás centrikus, melynek értelmében bármely internet-hozzáféréssel rendelkező számítógépről elérhető a NAVA-kereső. A NAVA adatbázisát alkotó műsorszámok részletes dokumentációja, rövid leírása, kiemelt kulcsképei (ez általában 2 másodpercenként rögzített storyboard) bármely internet használó számára elérhető speciális szoftver nélkül. A katalógus tehát nyilvánosan elérhető. Ha azonban az érdeklődő az egész műsort szeretné megtekinteni, ezt csak egy NAVA-ponton teheti meg. A műsorhoz való hozzáférés ugyanis dedikált rendszerben (zárt hálózaton) működik. A NAVA-pontok, nyilvántarásba vétel után, hozzáférést kapnak az archívumban található kép- és hanganyaghoz, amennyiben könyvtári szolgáltatás keretein belül oktatási vagy kutatási célból kívánják megjeleníteni a gyűjteményt. A szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény 38.

§ (5) bekezdése értelmében NAVA-pontokká válhatnak nyilvános szolgáltatókat nyújtó könyvtárak, iskolai oktatás célját szolgáló intézmények, muzeális intézmények, levéltárak, kép- és hangarchívumok.

A NAVA-pont létesítése regisztrációhoz kötött és nyilvántartásba vétel után engedélyezési eljárás követi. A NAVA-pontok regisztrációs űrlapja megtalálható a www.nava.hu oldalon. Az engedélyezett NAVA hozzáféréssel rendelkező intézmény látogatói ingyenesen használhatják a NAVA szolgáltatásait. Fontos hangsúlyozni, hogy a műsorok a NAVA-pontokon nézhetőek, de nem letölthetőek, hiszen a többszörözés szerzői jogilag védett.

A NAVA-kereső használatához azonban nem kell regisztráció, de ajánlott, mert a bármely internet-hozzáféréssel rendelkező gépen elmentett keresés a regisztrált felhasználó számára a NAVA-ponton előhívható, és a munka könnyebben folytatható. A kereső felületen a felhasználó napi bontásban böngészhet. A felület megjeleníti egy kiválasztott csatorna adásnapjának műsorszámait, kezdési időpontok szerint rendezve, akár a tv-újság. Egyszerű és összetett keresésre egyaránt lehetőség van. Kovács András Bálint beszélt arról, hogy tárgyszavas keresésre is lehetőség lesz, feltehetően az OSZK tezaszusa alapján.

Az első nyilvános hozzáférésre decemberben, a Millenáris parkban, a Jövő Házában kerül sor. Az üzemszerű működés megkezdésének dátuma: 2006. január 1.



Kisszabóné Trapl Ivett

B E M U T A T J U K

Egy álom valóra válik - Hosszúhetény

Hosszúhetény a Zengő és a Hármas hegy lábánál, gyönyörű környezetben elhelyezkedő település. Községünk most már nem csak természeti értékeire, kulturális és közösségi programjaira lehet büszke, hanem az idén megújult és kibővült iskolájára is. A Nemes János Általános Művelődési Központ és Könyvtár épületében kapott helyet a kettős funkciójú iskolai és községi könyvtár is. A több mint 15 ezer könyv eddig két tanteremben volt elhelyezve, így a nyitva tartást a délutáni órákban tudtuk biztosítani. A könyvtári órák lebonyolítása is csak teremcserével volt lehetséges.



A felújítás után a könyvtár egy világos, tágas, galériával rendelkező új épületrészben kapott helyet. A felső szinten helyeztük el a filozófiai, vallási, pszichológiai, pedagógiai témájú könyveket, melyeket gyerek olvasóink ritkán keresnek. Itt szeretnénk kialakítani egy csendes olvasó és kutatótermet felnőtt látogatóink számára. Az alsó szinten kapott helyet a szakirodalom többi része és a szépirodalom. Mivel nagyon sok alsós és óvodás könyvtárlátogatónk is van, a mesekönyvek polca elé elhelyezett szőnyeggel és párnákkal egy „meseolvasó sarok” berendezését tervezzük. A könyvtári órák

megtartása sem jelent most már gondot, sőt bármilyen tantárgyi órára is szívesen látjuk az osztályokat. Ezt a könyvtár berendezésénél fontos szempontnak tartottuk. Tervezzük, hogy a jelenleg néhány darabot számláló zenei CD gyűjteményünket is bővítjük, és lehetőséget adunk zenehallgatásra is. A könyvtár teleházként is működik. Az eddigi egy helyett ezen túl öt számítógép várja látogatóinkat. A nyitva tartást is az igényekhez alkalmazkodva meghosszabbítottuk, csütörtökön és pénteken 18.00 helyett 19.00-ig állunk használóink rendelkezésére.



A könyvtár átköltöztetése, és berendezése nagyon izgalmas feladat volt, bár igazán még most sem fejeződött be. Ebben a nagy munkában rengeteg segítséget kaptam tanár kollégáimtól, az iskola egyéb dolgozóitól, sőt még a felsős diákok is kivették részüket a munkából. Egy olyan könyvtárat álmodtunk, ahol mindenki jól érzi magát és megtalálja azt az információt, szórakozási lehetőséget, amire szüksége van. Azon munkálkodunk, hogy ez meg is valósuljon.

Wágner Mónika

RENDEZVÉNYEK

Ősz a Mohácsi Jenő Városi Könyvtárban

Most már azt is írhatom, hogy a baranyai könyvtárosok minden évben izgalommal várják az őszi időszakot. No nem a sárguló levelekben akarnak gyönyörködni, sokkal inkább a különböző színes könyvtári programokkal, kedvezményekkel kívánják felhívni magukra a figyelmet.

Ebben az időszakban kerül sor a Baranya megyei őszi könyvtáros találkozóra is. Mielőtt a Mohácsi Jenő Városi Könyvtár őszi rendezvényeiről beszámolok, néhány gondolat erejéig visszatérek a Bólyban megrendezett szakmai konferenciára. Bóly Mohács „szomszédvára” talán ezért is midig kiemelt figyelemmel kísérem az ottani eseményeket. Ott voltam az új könyvtár átadásán 1999 augusztusában. Akkor ismerkedtem meg a fiatal kolléganővel, Reitzné Mladonyiczki Anettel. Most újra örömmel mentem kollégáimmal együtt. A könyvtár talán még szebb lett. Látszik, hogy szakértő kezek, könyvtáros szívek gondozzák. Az emeleten található helytörténeti kiállítás is élményt nyújtott mindannyiunk számára.

Jó választás volt az előadó is. Várhelyi Eszter fiatal kora ellenére az idősök könyvtári ellátásáról beszélt, röviden, tömören, lényegre törően. Az ebéd, majd a borkóstoló, s az utána következő békáspusztai program mind-mind az igényességéről vallott.

Kedves Anett és bólyi könyvtáros kollégák csak gratulálni tudok, s köszönni az egész napos szép élményt.

Most pedig nézzük, mivel is csalogattuk az olvasókat a Mohácsi Jenő Városi Könyvtárba:

„Nem csak a látóké a világ” címmel (szeptember 15. – október 15.) kiállítást

rendeztünk, ahol felhívtuk a figyelmet a hangoskönyv-gyűjteményünkre. A kiállítás érdekessége volt, hogy a nyomtatott könyv dokumentum mellett ott volt a kazetta, illetve a CD is. A lejátszókon pedig bárki meghallgathatta az általa kiválasztott művet. A hangoskönyv jegyzéket, mely 83 db művet tartalmaz – egy figyelemfelkeltő levél kíséretében – elküldtük a város és környéke nyugdíjas klubjainak, szociális intézményeinek is.

Örömmel írom, hogy ennek az akciónak nagyon pozitív volt a fogadtatása.

Sokan megnézték, meghallgatták, többen köszönő levelekkel is értékelték törekvésünket. Őszi kulturális rendezvényeink sorát Koszta Gabriella „Szállj költemény” című előadói estje indította, mely a József Attila évfordulóhoz kapcsolódott.



Koszta Gabriella szuggesztív, kicsit talán rendhagyó előadása igazi kulturális élményt jelentett az érdeklődőknek.

Az előadás előtt egy kedves olvasónk - a 79 éves Kálló Dánielné - azzal a kéréssel fordult hozzánk, hogy adjunk lehetőséget neki egy József Attila vers elmondására.



Kálló Dánielné József Attila: Nagyon fáj című versét mondta.

Ez adta az ötletet, hogy „Ősz a könyvtárban” címmel versmondó versenyt hirdessünk nyugdíjasok részére (2005. november 7.) A vártnál is nagyobb volt az érdeklődés. Több mint 10-en jelentkeztek versmondásra. Kölkedről, Babarcról is volt előadó.

A titkos zsűri itt mindenkinek első helyezést szavazott meg, a versenyzők és a nagy számú érdeklődő legnagyobb meglepedésére.

Meghitt pillanatra is sort kerítettünk.



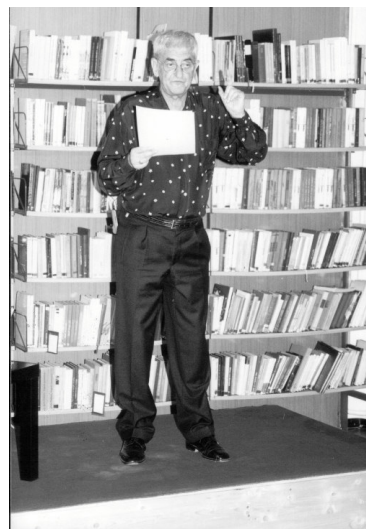
A közönség soraiban ült Csery Andrásné, Aranka néni, egykori kolléganőnk, akire a

megyében remélem még sokan emlékeznek. Őt egy szál virággal köszöntöttem, megköszönve azt, hogy többünket tanított a szakma szeretetére, hivatástudatra.

Sokat nem pihenhettünk, hiszen még aznap került sor a felmenő rendszerű Wass Albert vers- és prózamondó verseny városi elődöntőjére. Mohács mindig híres volt a vers szeretetéről. Mos sem csalatkoztunk.



Ahogy mondani szokták a zsűri most is nehéz helyzetben volt, a sok tehetséges versenyző közül nehéz volt kiválasztani a 3 továbbjutót, de hogy jól dolgoztak, bizonyítja azt is, hogy az országos döntőn Baranya megyét vers kategóriában egy mohácsi versenyző – Lorencsics Emese – képviseli. És aztán november 9-én szűknek bizonyultak a könyvtár falai. A Nagy Könyv projekt keretében Kézdy György színművész „Az én Karinthym” című előadó estjére került sor.



November 28-án ismét találkozóra hívtuk olvasóinkat. Nagy Ferenc József, a baranyai származású egykori miniszter, Sáros kerék című könyvét mutatta be az érdeklődőknek. A könyv témájához illően a városban működő Schneider Lajos Népdalkör és Gáll Domokos versmondó színesítette a rendezvényt. Majd a Mikulás érkezett gyermekolvasóinkhoz.



December 5-én, Mikulás előestéjén, A Nagy Könyv országos rendezvénysorozathoz kapcsolódva a „Mit olvastam a nyáron” című irodalmi pályázat eredményhirdetésére került sor. A beérkezett 40 pályaműből a zsűri 18-at talált kiemelkedőnek, ők értékes könyvjutalomban részesültek. Örömünkre szolgált, hogy vidéki gyerekek is pályáztak (Kölked, Somberek).

Az eredményhirdetést megelőzően egy helyi szerző, Grünfelder Alíz Hemytiai kaland c. látványos könyvbemutatójára került sor. A végén pedig vendégül láttuk a 40 pályázót szüleikkel, tanáraikkal együtt.



Már készülünk a következő rendezvényre. December 17-én Kovács József Hontalan (mohácsi költő) József Attila Ikonok c. könyve kerül bemutatásra.

Tulajdonképpen ez történt ősszel könyvtárunkban.

No és természetesen a mindennapok, az információ adás, a könyvkölcsönzés, fénymásolás stb.

És hogy hogyan tudunk ennek a sokrétű feladatnak eleget tenni – hát, hogy egyszerre fogjuk és egy irányba toljuk azt a bizonyos szekeret.

És mert a Mohácsi Jenő Városi Könyvtár kollektívájának minden tagja komolyan veszi a Baranyai Könyvtári Info előző számában is idézett Kassák gondolatot.

„Élj szíved törvénye szerint! - hogy Küldetésed beteljesedjen.”

Kovácsné Bósz Erzsébet
könyvtárvezető
Mohácsi Jenő Városi Könyvtár

József Attila év

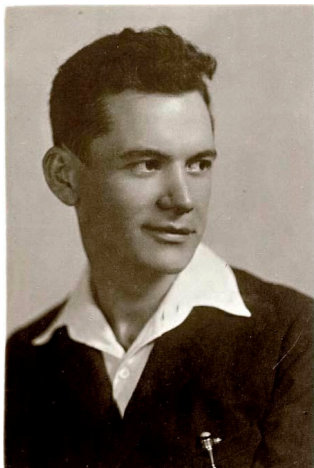
A gyermek-lét szerepe József Attila gondolkodásában és művészetében.

Irodalmi estet rendezett a Csorba Győző Megyei Könyvtár a Vakok és gyengénlátók részére a „Fehér Bot” napja alkalmából október 13-án.

A zsúfolásig megtelt terem hallgatósága között a Világ Világossága Alapítvány vendégei szép számmal képviseltették magukat köreinkben.

Dr. Szabó Szabolcs irodalom szakos középiskolai tanár sok-sok versidézzel, a versek zenei feldolgozásaival fűszerezett izgalmas előadást tartott József Attila „vallomásos költészetéről”.

A „vallomásos költészet” fogalmi köré-be nagyon sok verse és számos prózai írása tartozik József Attilának.



A gyermeki létet vállaló versek, írások a meglett ember világképével szemben, más filozófiai alapállást és pszichológiai állapotot képviselnek. Ezekben a versekben és önéletrajzi írásokban azokat a rejtett /elfojtott/ emlékeket keresi a költő, amelyek a felnőtt lelki konfliktusait a gyermekkor képzelt vagy valós eseményeivel magyarázza.

Az egykori események már akkor, megtörténtük idején traumatikusak voltak, sebet ütöttek, mintegy beleégetődtek a gyermek József Attila lelkébe. Az égési nyomokat aztán a felnövés valamennyire eltakarta, de a későbbi kamasz- majd felnőttkori események felszakították a traumát és az érzékeny költő megoldhatatlannak tűnő problémákkal találta magát szembe.

József Attila önmaga pszichológiai elemzését megdöbbentő tudatossággal végzi már az 1933-34-es időszakban.

A versekben megjelenő önéletrajz egyik alapélménye „a feloldásra váró gyermek-

férfi kettősség”: „A költő olyan mint a kisgyerek”, „gyermek a lelkem” – írja magáról. De ugyanakkor „Én férfi vagyok, nemes és konok”, s így szól önmagára: „Légy ami lennél: férfi”.

A gyermekképhez kapcsolódó további motívumok a verseiben: anya, apa, szerelem, csalás, bűn, játék, felnőtt, isten.

Költészetében 1934-től jól nyomon követhető, miként igyekezett anyjához fűződő viszonyát költőként is feldolgozni. (*Egy kisgyermek sír, Anya, Mama, Iszonyat, Ajtót nyitok, Boldog hazug... Temetés után, Mint gyermek..., A bűn, Kései sirató*)

Az anya elvesztésével a gyermek magára maradt a szeretet nélküli világban, s a felnőtt, kiábrándult ember összegzi, véglegesíti magában a szeretet elvesztését:

Világosodik lassacskán az elmém,
a legenda oda.

A gyermek, aki csügg anyja szerelmén,
észreveszi, hogy milyen ostoba.

Kit anya szült, az mind csalódik végül,
vagy így, vagy úgy, hogy maga próbál csalni.

Ha küzd, hát abba, ha pedig kibékül,
ebbe fog belehalni.

/Kései sirató/

A gyermek-anya motívum azért is válik lényeges személyiségalkító eszközzé az utolsó költői periódusban, mert a szerelem, a férfi-nő kapcsolat is ebbe integrálódik. A Gyömrői Edítchez írott *Gyermekké tettél* a legvilágosabb megfogalmazása a szerelem, anya-gyermek kapcsolatra épült változatának. („Etess”, „takarj be”, „foglalkozz velem”, az anyaszerephez tartozó gondozás követelése.)

A magára hagyott gyermek kínját fogalmazza meg a *Nagyon fájban* is:

mint a gyerek
kezében a csörgő csereg,
ha magára hagyottan rázza.

Míg az anyával kapcsolatban a család/csalódás, az apával kapcsolatban a bűnösség köti össze. Az 1935 nyarán keletkezett versek még egyaránt keresik (*Mint gyermek...*) és elutasítják (*A bűn, Boldog hazug...*, *Nem emel föl*) az apát, illetve az istent. Ezért az apakeresés versei mellett az apatagadás, apamegsemmisítés műveiről is beszélhetünk.

Az utolsó hónapok verseiben lesz jellemző kifejezésforma a felnőtt-gyerek kép, az önéletrajzi versmodell harmadik formája, mely integrálja az apa-anya versek mondanivalóját, mely a felnőtt-gyerek viszonyra épít. (*Könnyű fehér ruhában, Karóval jöttél...*)

Karóval jöttél, nem virággal,
feleseltél a másvilággal,
aranyat ígértél nagy zsákkal
anyádnak és most itt csücsülsz,

mint fák tövén a bolondgomba
(így van rád, akinek van, gondja),
be vagy zárva a Hét Toronyba
és már sohasem menekülsz.

Önmagát szólítja meg, merő önvád, a bűnvád érzését ütközteti a gyerekléttel. Önmegszólításban fejeződik ki a felnőtté válás szándéka, a *Tudod, hogy nincs bocsánat* című versben is, ahol valójában a gyermeki én „szól rá” „önmagára”.

Tudod, hogy nincs bocsánat,
hiába hát a bánat.
Légy, ami lennél: férfi.
A fű kinő utánad.

A kései 1936-37-es József Attila versek egykori önmagát, igazi lényét, a múltban rekedt kisfiút keresik, aki legbelül „ma is él”:

A kis kölyök, ki voltam, ma is él

s a felnőttet a bánat fojtogatja;
de nem könnyezik, egy dalt zöngicsél
s ügyel, hogy el ne szálljon kalapja.

/Kirakják a fát/

Önéletrajzi írásaiban, az 1937-ben írt *Curriculum vitae*ben a személyes identitás elvesztésének és későbbi visszapótlásának emlékét mondja el: „Öcsödön nevelőszüleim Pistának hívtak. A szomszédokkal való tanácskozás után a fülem hallatára megállapították hogy Attila név nincsen. Ez nagyon megdöbbentett, mert úgy éreztem, hogy a létezésemet vonták kétségbe. Az Attila királyról szóló mesék felfedezése, azt hiszem döntően hatott ettől kezdve minden törekvésemre, végső soron talán ez az élményem vezetett az irodalomhoz, ez az élmény tett gondolkodóvá, olyan emberré, aki meghallgatja mások véleményét, de magában fölülvizsgálja;” A másik vallomásos prózájában, pszichoanalitikus naplójában, a *Szabad ötletek*ben a következőt olvashatjuk Öcsödről:

122/123.

Öcsödön rossz volt
kellett volna két kis ló, kis nő, kis eke
kis ház, kis kutya, kis csikó, kis kasza, kis buza –
minden arányosan hozzám, mint ahogy minden
arányos volt a nevelőapámhoz
az eszkimók kutyát fognak szánkóba
vajjon arányos-e hozzám most minden,
ami van

A *Szabad ötletek jegyzéke két ülésben* önismereti céllal készült, önnön lelkét választotta írása tárgyául, a gyermeki énje nyomába eredt.

A szöveg nagyon személyes. Középpontjában a kicsi-nagy viszony áll, az, hogy mennyire tud felnőni a világhoz, önnön felnőtt létéhez.

A költő a gyermeki éntől sosem tudott szabadulni, sosem lett igazán felnőtt.

Bár ez a gyermekiség költészetét egyedien József Attila-i költészetté tette, személyiségében torzulást okozott, mert mint a kisgyerekek, akik a képzelet világába ugyanolyan könnyedén járnak át, a fantáziából a valóságba való visszatérés újra és újra fájdalmas megpróbáltatás volt:

Gyönyörűt láttam, édeset,
elképzelttem egy gyenge rózsát.
Elbáméskodtam s rám esett,

mint nagy darab kő, a valóság.

/Gyönyörűt láttam/

Problémáinak feldolgozása egyáltalán nem valósult meg, csak gyűlt a belső teher. Sok mindenbe kapaszkodott volna – mint fuldokló a vízben – de nem volt megfelelő ág a parton. A küzdelem mindig újraindult ... 32 éves koráig.

Drinóczi Ildikó

Vendégünk volt Laár András

„Mindannyiunknak jogunkban áll megvilágosodni.”

Filozofikus hangulatú estének lehettek részesei mindazok, akik november 28-án eljöttek a megyei könyvtárba, hogy meghallgassák Laár Andrást, akivel Nagy Bandó András beszélgetett, tavaly megjelent Laár pour l'art című könyve kapcsán.

A gitáros, énekes, zeneszerző, szövegíró Laár Andrásról, a népszerű L'art pour L'art Társulat alapító tagjáról az is köztudott, hogy buddhista pap. A kilencvenes évek elején elvégezte a Kőrösi Csoma Buddhológiai Intézet buddhista pap-képző szemináriumát, majd Buddhista filozófiát, asztrológiát kezdett tanítani a Tan Kapuja Buddhista Főiskolán. Ma a Tejút Javasképzőnek is tanára.

Különleges élmény volt szemtől szemben ülni egy ilyen sokoldalú, érdekes személyiséggel, aki őszintén tudott beszélni önmagáról, életfilozófiájáról, múltjának bizonyos titkairól.

Talán egyikünk sem hitte volna, hogy a humorával tömegeket szórakoztató művész valaha súlyos depresszióban szenvedett.

Az őt körülvevő világ visszásságai, a szellemi környezetszennyezés neki fizikai

gyötrelmeket okozott. Saját bevallása szerint, mintha hullámvasúton ülne, úgy változott lelkiállapota 2-3 naponként és többször érezte "lenn" mint „fenn” magát. A rövid „fenti” állapotokat használta ki általában az alkotásra.



A kiutat ebből a helyzetből a keleti filozófiák felé fordulás jelentette számára. A buddhizmust azért tartotta különösen vonzóknak, mert az más vallásokat is elismer és befogad a sajátja mellett, nyitott marad minden jóra.

Nem mondja semmilyen vallási tételre, hogy az hamis avagy igaz volna, sőt még azt sem, hogy ő tudja, hogyan van ez.

Eszméit nem a hitre alapozza, hanem a tapasztalásra, az ember saját érzék-szerveivel próbára tehető bizonyosságokra. Laár András hangsúlyozta, milyen lesújtó a véleménye a vallások rivalizálásáról, a vallási alapon folyó háborúkról, gyűlölködésről. Valóban elgondolkodtató, mennyire abszurd, de tragikus tény, hogy a mai napig emberek ölik egymást vallásuk nevében, ahelyett, hogy inkább össze-fognának és közösen hoznának létre valami jobbat.

A beszélgetés során felmerült, mennyi hasonlóság, átfedés létezik a különböző vallások között. Így kerültek szóba Jézus csodás tetteivel kapcsolatban a keleti jógik természetfeletti képességei. A jógik és a megvilágosodott bölcsek szerint a tudat megtisztulásával olyan képességek birtokába lehet jutni, amelyek látszólag lehetetlennek tűnnek. A buddhista szent írásokban említik, hogy Buddha birtokában volt a repülés képességének, és arra is képes volt, hogy egyidejűleg több helyen is jelen legyen. Állítólag ezeket a képességeket, vagy Sziddhiket – ahogyan Indiában nevezték – Buddha követői közül többen is birtokolták.

Még a beszélgetés elején kiderült Laár Andrásról, hogy vegetáriánus. Nem akarja bántani az állatokat a saját létfenntartása érdekében, mivel meggyőződése, hogy húsevés nélkül is egészséges maradhat. Végletes példaként említette az eszkimókat, akik fókaszírt esznek, másik oldalon pedig azokat, akiknek nincs szükségük táplálékra az életben maradáshoz. Mint

mondta, nem akar senkit semmire rábeszélteni, csak arra kér minket, hogy gondolkodjunk el ezen a kérdésen.

És valóban, tudjuk-e, hogy a naponta tányérunkra kerülő hús milyen úton jutott el hozzánk? Tudjuk-e, milyen brutális a nagyüzemi állattenyésztés, a hatalmas távolságokra való szállításuk, hogy az állatgyárakból kikerülő ételünkért az állatok mennyi gyötrelmes kínlódással fizetnek? Az est folyamán megtudhattuk azt is, hogy nincs TV-je és nem foglalkozik a politikával. Buddha útját követve inkább önmagában keresi a világosságot.

Titokban azt szeretné, ha forradalom törne ki, egy valódi „szellemi forradalom” és egyszerre mindannyian megvilágosodnánk végre.

Az est végén a hallgatóság nagy öröme végre szabad folyást engedett a beszélgetés közben is meg-megcsillanó egyéni humorának.

Befejezésül különös világvége víziót vetített elénk a maga abszurd humoros módján: amint az utolsó pillanatokban a BEVÁSÁRLÓKÖZPONT polcai között egymást lökdösik félre a fogyasztói társadalom elhomályosult tudatú „tompikái”, hogy még egyszer, utoljára imádott „csipszüket” magukba tömhessék, miközben nélkülözhetetlen mobiltelefonjukkal lefényképezik a

VÉGSŐ FOGYASZTÁST.

Vörös Csilla

INTERNET OLDAL

Örömmel nyitottam meg a www.csorba.gyozo.hu pécsi fejlesztésű oldalt, hiszen nemcsak Pécs egyik költőóriásának, hanem intézményünk, a Csorba Győző Megyei

Könyvtár névadójának Emlék(hon)lapjára kattintottam. Az alábbiakban ezt a portált próbálom meg bemutatni a kedves olvasóknak.

Csorba Győző (Pécs, 1916-1995) költő, műfordító, szerkesztő, aki fél évnél hosszabb időre egyhuzamban soha nem hagyta el Pécsét, így ír szülővárosáról: „Nekem: A VÁROS mindörökre.”



A nyitólapon (A *honlapról*) tömören összefoglalva megtudhatjuk Csorba Győző (nekünk, fiatalabb generációnak Győző bácsi) életútját, azokat, a számára olyan kedves elismeréseket, kitüntetések, amit az irodalomban és az újságírásban végzett nagyszerű munkájáért kapott. Az oldal fejlesztői már itt megfogalmazzák azt a célt, amiért megnyitották a Csorba Győző Emléklap virtuális kapuit a kedves olvasók előtt:

„...A honlappal ennek a gazdag, fényes ragyogású pályának az áttekintését kívánjuk adni, mellyel méltó emléket szeretnénk állítani a könyvekkel és folyóiratokkal szinte minden percében együtt élő költőnek és embernek a számítástechnika korában is.” Legyen hát ez a website Csorba Győzőé mindörökre!

Az oldalra rátekintve egy állandó díszítéssel balról-felülről körbevett információs mezőben olvashatjuk a honlap oldalait. A díszítés egy remekbeszabott montázs, ami jó elegyet alkot a költő érzelmvilágát ábrázoló képekkel és Pécs emlékhelyeit megörökítő fényképekkel.

A baloldali menü gondosan kiválasztott betűtípussal biztosítja az egyes ugrópontokat. Talán szerencsésebb lenne a betűméretét megnövelni az egyes linkeknek, hogy jól láthatóak legyenek és „félrekattintás” nélkül könnyen ki lehessen választani a keresett oldalt. Ezt az észrevételt bátran teszem, ugyanis az *Impresszum*, *copyright* részében olvasható, hogy a szerkesztés kezdete 2005. október 30. Szembetűnő, hogy egy közel sem végleges, kész honlapot nézünk. A honlap oldalait rendszeres időközönként fejlesztik, frissítik, bővítik. Erről a *Hírek* link alatt olvashatunk számos más esemény mellett, amit megemlítenek a fejlesztők a honlap elindítása után: „A Csorba Győző emléklapot a költő halálának 10. évfordulóján, 2005. november 21-én indítottuk. Olyanok képzeljük el, mint egy „élő”, nyitott könyvtárat, amely nem statikus, nem lezárt, nem műemlékkönyvtár, hanem állandóan bővülő gyűjtemény. Semmit nem szeretnénk kitörölni, viszont mindig újabb- és újabb tartalmakkal szeretnénk meglepni az ide látogatókat. Legalább heti gyakorisággal frissítünk, az életmű gazdagsága biztosítja ennek lehetőségét.” A *Bevezetés* oldalon ugrópontok alatt nyithatjuk meg Győző bácsi *Életrajzát*; munkáiról átfogó *Bibliográfiát* találunk; kronológiai sorrendben átnézhetjük gazdag kitüntetéseit. Itt található meg az a linkgyűjtemény, ami a Világhálón elkalauzol minket azokra a portálokra, ahol már archiválva van Csorba Győző munkássága.

Csorba Győző művei megtalálhatók a Digitális Irodalmi Akadémia honlapján (<http://www.irodalmiakademia.hu>), a Magyar Elektronikus Könyvtárban (<http://www.mek.iif.hu/porta/szint/human/szepirod/modern/csorbagy/>), versek a *Hátrahagyott versek* c. kötetből a *Kortárs* 2000/7. számában

(<http://www.kortaronline.hu/0007/csorba.htm>), *Apa-sírató* c. Várkonyi Nándor halálakor írt verse Bertók László Várkonyi bibliográfiájában (http://www.pecs-vk.hu/varkonyi-biblio.html#csorba_gyozo), *Séta és meditáció* c. verse a *Premier* c. lapban (http://www.terasz.hu/premier/main.php?id=premier&page=cikk&cikk_id=6276).

Csorba Győző műfordításai alatt Csorba vers skót fordításban is olvasható a http://www.skocia.hu/?module=wholearticle&art_id=1786 oldalon, valamint innen lehet eljutni más nyelven megjelent Csorba versekhez is.

A Magyar Rádió hangarchívumában is van olyan hanganyag, ahol Győző bácsi saját verseit mondja. (<http://kincsestar.radio.hu/panoptikum/koltok/csorba.php>, <http://kincsestar.radio.hu/ja100/>).

Csorba Győzőről a videoszalagok is őriznek emléket. Ezeket a digitalizált filmeket a Pécs TV portálján lehet elérni. (<http://www.pecstv.hu/archivum/>).

Cikkek, Tanulmányok, hírek Csorba Győzőről oldalon egyre bővülő linkgyűjtemény segít teljessé tenni Pécs költőjének megismerését. A Weben fellelhető forrásokat sorolják fel a fejlesztők, hogy rákattintva célzottan megtalálhassuk az írásokat.

A *Művek* menüben pontosan ismertetik a menü felépítését: itt „...eleinte kevés dokumentumot fog találni a kedves látogató. Ennek egyszerű oka az, hogy Csorba Győző művei megtalálhatók a Digitális Irodalmi Akadémia honlapján, <http://www.irodalmiakademia.hu/>, méghozzá olyan, többszörösen ellenőrzött formában, amely miatt az az oldal a leghitelesebb Csorba-közlésként fogadható

el. A *Művek* menüben ezért inkább más, olyan irodalmat, dokumentumokat igyekezünk közzétenni (pl. műfordításait, nyilatkozatait, naplóját), amelyek másutt nem elérhetők. (A kötetek borítója, címlapja, esetleg a fülszöveg, az almenükben megtekinthető.) Csorba Győző leveleit, levelezésköteteit, nem a *Művek* menüben, hanem a *Dokumentumok* menü *Csorba Győző levelezése* c. almenüjében tesszük közzé.

A *Válogatások Csorba Győző verseiből* almenü tartalmával a művek eddigi közlésének „hiányát” igyekezünk pótolni: olyan szempont szerint válogatunk csorba verseket – rövid bevezetővel – mely szempontok az életmű egy-egy, talán eddig kevésbé feltárt, idézett, vagy éppen nagyon is ismert, de együtt még nem olvasható szeletére fókuszálnak. Elsőként a költő „szerelmes” verseiből készült összeállítást tesszük közzé. Szeretnénk a „közéleti” versekből, pályatársakat köszöntő versekből, pályatársakat elsirató-búcsúztató versekből, stb. is összeállítani a közeljövőben egy-egy válogatást, segítve ezzel az olvasót az életműben való könnyebb és alaposabb eligazodásban...” Tehát kedvükre böngészhetünk a Csorba verseskötetei, Csorba válogatott kötetei és az Összegyűjtött versek, Csorba műfordításkötetei, Válogatások Csorba verseiből, Beszélgetéskötete 1991-ből anyagokból. Hamarosan újabb linkek válnak élővé és megtelnek tartalommal, ezek a következők: *Vallomások, interjúk, nyilatkozatok, Naplója 1947-1948-ból. Csorba verseskötetei* menü alatt van egy ugrópont, ahonnan megnézhetjük a lefotózott (bedigitalizált) *Önálló kötetek borítói és címlapjait*. Itt vizuálisan is be lehet azonosítani 1938-tól megjelenő köteteket, egészen napjainkig (<http://www.csorbagyozo.hu/?q=node/352>).

Dokumentumok menü alatt a már fenn megemléített írott (digitalizált) emlékek, a hang-, és a videofelvételek mellett itt kaptak helyet Győző bácsi levelezései, hozzá írt, valamint ő által megfogalmazott levelek sokasága. (<http://www.csorba.gyozo.hu/?q=node/234>).

Ugyanezen a helyen található az a gazdag fényképgyűjtemény, ami Győző bácsi munkásságát, magán-, és közéletét szemlélteti. (<http://www.csorbagyozo.hu/?q=image>) Itt „virtuális fényképalbumokba ragasztják be” a fejlesztők az egyre gazdagodó fényképek sokaságát. Található itt olyan album többek között, mint Csorba barátai, ismerősei, Alkalmi, társasági képek, Családi képek, Pécsi képek, Portrék.



Csorba Győző otthonában 1974-ben. A kép háttérben a nevezetes csengőgyűjtemény egy része

Irodalom menü építése folyik, ennek a bevezetésében megtudhatjuk, hogy milyen

anyag is kerül ebbe a menübe: „Ezen az oldalon szeretnénk közreadni a Csorba Győzőről írt köteteket, tanulmányokat, cikkeket, a lehető legnagyobb teljességgel. Először Bertók László *Csorba Győző bibliográfiáját*, aztán Tüskés Tibor monográfiáit, később a *Tiszteletadás Csorba Győzőnek* és a *Csorba Győző emléke* c. köteteket, majd tanulmányokat, cikkeket is közölnénk a költőről és műveiről.” A későbbiekben érdemes lesz erre az oldalra visszanézni (<http://www.csorbagyozo.hu/?q=node/258>) hogy megismerhessük innen is ezeket az írásokat, cikkeket.

Zárszóként csak annyit tudok hozzátenni, hogy jó munkát, erőt, egészséget kívánok **Pintér László** oldalszerkesztő főkönyvtárosnak, valamint **Horváth Ádámnak**, és **Horváth Laurának**, akik a technikai hátteret biztosítják az Emléklaphoz.

Kívánom hogy, kitartásuk olyan nagy legyen, mint szeretetük és tiszteletük Csorba Győző iránt. Olyan hosszan szerkesszék ezt az oldalt, mint amilyen hosszú az a lista, amelyen azok szerepelnek, akik tisztelettel adóznak az irodalmat, a verselést magas szinten művelő, sajnos már elhunyt pécsi költőnek, Csorba Győzőnek.

Márkus István

FIGYELŐ

§

Akkreditált képzési programok – Alapítási engedélyt kapott könyvtári képzési programok = KK 2005. 24.sz.

Közlemény a nyilvános könyvtárak jegyzékéről = KK 2005. 25.sz.

K Ö N Y V A J Á N L Ó

A határtalan város : Európa Kulturális Fővárosa – Pécs, 2010 / [szöveg Takáts József] ; [kiad. az Európa Centrum Kht.] ; [fotó Pesti András et al.] – Pécs : Európa Centrum Kht. , [2005]. 127 p. ill. 24 cm.

Megjelent a Határtalan város. Európa Kulturális Fővárosa – Pécs, 2010 címmel a város pályázati anyagát tartalmazó könyv, az Európa Centrum Kht. (Pécs 2010 Pályázati Központ) kiadásában. Érdeklődésre tarthat számot, annál is inkább, hiszen már tudhatjuk, hogy a pécsi pályázat lett a győztes – meggyőző arányban. A tizennégy tagú nemzetközi bíráló bizottságból tizen Pécsre tették az első helyre, így a város lesz majd 2010-ben a németországi Essen vagy Görlitz mellett Európa Kulturális Fővárosa.

A városvezetés részéről hangsúlyozták, hogy az elsők között jelezték a pályázaton való indulási szándékukat s hogy nagyon akarták a sikert. Leszakadó régióról van szó, a rendszerváltás óta az országba bejövő befektetői tőkének csak nagyon kis százalékából részesült. Ebből a stagnáló helyzetből kell kiutat találni, s ezért is készült a pályázati munka, amely tartalmazza az elképzeléseket és konkrét létrehozandó beruházásokat, amelyek révén ez megvalósulhat s a város és a régió fejlődésnek indulhat. Alapvető, gyökeres változásra van szükség, állítják a pályázat készítői s a Toller László polgármester előszavát követő fejezetben - amely a városiasság újra felfedezése címet kapta - arról szólnak, milyenek képzelnek el egy, a köztereivel, intézményeivel együtt megújult, élhetőbb várost.

Csak röviden, címszavakban arról, hogy még milyen főbb szempontok és gondolatok köré csoportosulnak az egyes fejezetek. Érvek Pécs alkalmassága

mellett: nemcsak kulturális múltja jelentős, hanem jelene is, multikulturális város. A földrajzi fekvés (kapuváros a Balkán felé), decentralizáció – regionalizmus gondolata, az EKF cím elnyerése fejlődési lökést jelenthetne a dél-dunántúli régió számára és „Pécsnek 2010 által esélye lehetne arra, hogy egy nemzetközi régió kulturális központjává váljon Nyugat- és Délkelet-Európa határvidékén.” A konkrét beruházási tervek, az öt kulcsprojekt : Zenei és Konferenciaközpont, Zsolnay Kulturális Negyed, Nagy Kiállítótér, Regionális Könyvtár és Információközpont, közterek és parkok újjáélesztése. Kulturális események tervezése.

A függelékben megtalálható részletesen leírva, hogy hogyan készült a pályázat, kik voltak a közreműködők és támogatók. Itt meg kell említeni, hogy Tarrósy István az Európa Centrum Kht.(Pécs 2010 Pályázati Központ) igazgatója, a Kht.-hoz tartoznak a szervezési és marketing feladatok. A pályázati szöveg összeállítója a Pályázati Kabinet vezetője Takáts József, együtt Ágoston Zoltánnal, a Jelenkor folyóirat főszerkesztőjével. A fotók Pesti András, Csonka Károly, Kalmár Lajos, Czakó Zsolt munkái. A kiadvány illusztrációkban gazdag, ha fellapozzuk, jeles művészek alkotásaival találkozhatunk.

A színes borítón elmosódó városi fények. Asszociálhatunk ebből a határtalanságra és arra is, hogy mindez még terv, amely majd az elkövetkezendő években fog egyre határozottabban körvonalazódni, akkor lesznek élesebbek a kontúrok. A pályázat elbírálói mindenesetre a pécsi elképzelést találták a legkörvonalazottabbnak. Hogy miért? Az érdeklődő többet megtudhat erről, ha kezébe veszi a kiadványt.

Selényi Miklós

Múzeumlátogatási igazolvány

A Kulturális Közlöny 2005. december 30-án megjelent 27. számában közlemény tájékoztat a muzeális intézmények díjmentes látogatását biztosító igazolásról: a nemzeti kulturális örökség minisztere úgy döntött, hogy a szóban forgó, jelenlegi belépőkártyák érvényességének határidejét 2006. december 31-ig meghosszabbítja.

A 115/2004. (IV. 28.) Korm.rendelet tavaly május 1-jei hatállyal módosította a muzeális intézmények látogatóit megillető kedvezményekről szóló 194/2000. (XI. 24.) Korm.rendeletet, lehetővé téve az állami múzeumok állandó kiállításainak ingyenes látogatását. Európai uniós tagságunkból fakadó kötelezettségeink azonban további változtatásokat írnak elő, amelyek kidolgozása és egyeztetése most folyik. A jogszabály 2. § (1) bekezdése e) és f) pontja alapján kiadott, 2005.

december 30-ig érvényes díjmentes állandó múzeumi belépőkártyák cseréjére azonban csak ennek elfogadása után kerülhet sor; ezért a nemzeti kulturális örökség minisztere úgy döntött, hogy a szóban forgó, jelenlegi belépőkártyák érvényességének határidejét 2006. december 31-ig meghosszabbítja. Az új belépőkártyákat a minisztérium már az Európai Unió előírásai szerint módosított rendelet alapján, 2006 folyamán fogja elkészíttetni és elosztani; addig a mostani példányok maradnak használatban. Egyben felhívjuk az érdekeltek figyelmét arra, hogy a változás a belépőkártyák szoros elszámolásának rendjét, használatuk szabályait nem érinti; az NKÖM azokra vonatkozó, a Kulturális Közlöny 2002. évi 23. számában megjelent tájékoztatója továbbra is érvényben marad.

A tartalomból:

NAVA bemutató a Csorba Győző Megyei Könyvtárban	2
Egy álom valóra válik – Hosszúhetény	4
Ősz a Mohácsi Jenő Városi Könyvtárban	5
József Attila év	7
Vendégünk volt Laár András	10
Internet oldal	11
Könyvajánló	15

BKI

A Csorba Győző Megyei Könyvtár információs lapja. Kiadja a Csorba Győző Megyei Könyvtár. 7621 Pécs, Apáca u. 8. Telefon: 72/514-490. Fax: 72/513-530. E-mail: titkar@mail.baralib.hu. Felelős kiadó: Kalányos Katalin. Főszerkesztő: Kisszabóné Trapl Ivett. A szerkesztőbizottság tagjai: Fehérváry Klára, Keszi Erika, Márkus István, Végh Ildikó.

Technikai szerkesztő: Katona Anikó.

Készült házi sokszorosítással, 270 példányban.

ISSN 1585 3500